ऋग्वेद मण्डल २ सूक्त १ | Rigveda Manḍala 2 Sukta 1

आङ्गिरसः शौनहोत्रो भार्गवो गृत्समद ऋषिः । अग्निर्देवता ।

छन्दः			स्वरः	
१	पङ्क्तिः		१, ९, १३	पञ्चमः
९	भुरिक् पङ्क्ति		२, १५, १६	निषादः
१३	स्वराट् पङ्क्तिश्		३-८, १०-१२, १४	धैवतः
२, १५	विराड् जगती			
१६	निचृज्जगती			
३, ५, ८, १०	निचृत्त्रिष्टुप्			
४, ६, ११, १२, १४	भुरिक् त्रिष्टुप्			
७	विराट् त्रिष्टुप्			

aaṅgirasaḥ shaunahotro bhaargavo gritsamada riṣhiḥ. Agnirdevataa

Chhandaḥ	
1	paṅktiḥ
9	bhurik paṅktiḥ
13	svaraaṭ paṅktish
2, 15	viraaḍ jagatee
16	Nichrijjagatee
3, 5, 8, 10	nichrit triṣhṭup
4, 6, 11, 12, 14	bhurik triṣhṭup
7	viraaṭ triṣhṭup

Swaraḥ	
1, 9, 13	pañchamaḥ
2, 15, 16	niṣhaadaḥ
3-8, 10-12, 14	dhaivataḥ

त्वम॑ग्ने॒ द्युभि॒स्त्वमा॑शुशु॒क्षणि॑स्त्वम॒द्भ्यस्त्वमश्म॑न॒स्परि॑ ।
त्वं वने॑भ्य॒स्त्वमोष॑धीभ्य॒स्त्वं नृ॒णां नृ॑पते जायसे॒ शुचि॑: ॥ १ ॥

त्वम् अ॒ग्ने॒ द्युऽभि॑: त्वम् आ॒ऽशु॒शु॒क्षणि॑: त्वम् अ॒त्ऽभ्य: त्वम् अश्म॑न: परि॑ ।
त्वम् वने॑भ्य: त्वम् ओष॑धीभ्य: त्वम् नृ॒णाम् नृ॒ऽप॒ते॒ जा॒य॒से॒ शुचि॑: ॥

1. **Om tvam-agne dyu-bhis-tvam-aa-shushukṣhaṇis-tvam-ad-bhyas-tvam-ashmanas-pari. tvam vanebhyas-tvam-oṣhadheebhyas-tvan nriṇaan nripate jaayase shuchiḥ.**

तवा॑ग्ने होत्रं॒ तव॑ पोत्रमृ॒त्वियं॒ तव॑ नेष्ट्रं॒ त्वम॒ग्निद॑तायत॒: ।
तव॑ प्रशास्त्रं॒ त्वम॑ध्वरीयसि ब्र॒ह्मा चासि॑ गृ॒हप॑तिश्च नो॒ दमे॑ ॥ २ ॥

तव॑ अ॒ग्ने॒ होत्रम् तव॑ पोत्रम् ऋ॒त्वियं॑म् तव॑ नेष्ट्रम् त्वम् अ॒ग्निऽत् ऋ॒त॒ऽय॒त: ।
तव॑ प्र॒ऽशा॒स्त्रम् त्वम् अ॒ध्व॒रिऽय॒सि॒ ब्र॒ह्मा च॒ असि॑ गृ॒हऽप॑ति: च॒ न॒: दमे॑ ॥

2. Om tava-agne hotran tava potram-ritviyan tava neṣhṭran tvam-agnid-ritaa-yataḥ. tava pra-shaastran tvam-adhvaree-yasi brahmaa cha-asi griha-patish-cha no dame.

त्वमग्न इन्द्रो वृषभः सतामसि त्वं विष्णुरुरुगायो नमस्यः ।

त्वं ब्रह्मा रयिविद्ब्रह्मणस्पते त्वं विधर्त्तः सचसे पुरन्ध्या ॥ ३ ॥

त्वम् अग्ने इन्द्रः वृषभः सताम् असि त्वम् विष्णुः उरुऽगायः नमस्यः ।

त्व् ब्रह्मा रयिऽवित् ब्रह्मणस्पते त्वम् विधर्त्तः इति विऽधर्त्तः सचसे पुरन्ध्या ॥

3. Om tvam-agna indro vriṣhbhaḥ sataam-asi tvam viṣhṇur-uru-gaayo namasyaḥ. tvam brahmaa rayi-vid brahmaṇas-pate tvam vidharttaḥ sachase purandhyaa

त्वमग्ने राजा वरुणो धृतव्रतस्त्वं मित्रो भवसि दस्म ईड्यः ।

त्वमर्य्यमा सत्पतिर्यस्य सम्भुजं त्वमंशो विदथे देव भाजयुः ॥ ४ ॥

त्वम् अग्ने राजा वरुणः धृतऽव्रतः त्वम् मित्रः भवसि दस्म ईड्यः ।

त्वम् अर्य्यमा सत्ऽपतिः यस्य सम्ऽभुजम् त्वम् अंशः विदथे देव भाजयुः ॥

4. Om tvam-agne raajaa varuṇo dhrita-vratas-tvam mitro bhavasi dasma eeḍyaḥ tvam-aryyamaa sat-patir-yasya sam-bhujan tvam-ansho vidathe deva bhaajayuḥ.

त्वमग्ने त्वष्टा विधते सुवीर्यं तव ग्नावो मित्रमहः सजात्यम् ।

त्वमाशुहेमा रिरिषे स्वश्व्यं त्वं नरां शर्धो असि पुरूवसुः ॥ ५ ॥

त्वम् अग्ने त्वष्टा विधते सुऽवीर्यम् तव ग्नावः मित्रऽमहः सऽजात्यम् ।

त्वम् आशुऽहेमा रिरिषे सुऽअश्व्यम् त्वम् नराम् शर्धः असि पुरुऽवसुः ॥

5. Om tvam-agne tvaṣhṭaa vidhate su-veeryan tava gnaavo mitra-mahaḥ sa-jaatyam. tvam-aashu-hemaa ririṣhe sv-ashvyan tvan naraan shardho asi puroo-vasuḥ

त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवस्त्वं शर्द्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे ।

त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्गयस्त्वं पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥ ६ ॥

त्वम् अग्ने रुद्रः असुरः महः दिवः त्वम् शर्द्धः मारुतम् पृक्षः ईशिषे ।

त्वम् वातैः अरुणैः यासि शम्ऽगयः त्वम् पूषा विधतः पासि नु त्मना ॥

6. Om tvam-agne rudro asuro maho divas-tvan sharddho maarutam prikṣha eeshiṣhe. tvam vaatair-aruṇair-yaasi shaṅ-gayas-tvam pooṣhaa vidhataḥ paasi nu tmanaa

त्वम॑ग्ने द्रविणो॒दा अ॑र॒ङ्कृते॒ त्वं दे॒वः स॑वि॒ता र॑त्न॒धा असि ।

त्वं भगो॑ नृपते॒ वस्व॑ ईशिषे॒ त्वं पा॒युर्दमे॒ यस्तेऽवि॑धत् ॥ ७ ॥

त्वम् अ॒ग्ने॒ द्र॒वि॒णः॒ऽदाः अ॒र॒ङ्कृते॑ त्वम् दे॒वः स॒वि॒ता र॒त्न॒ऽधाः अ॒सि॒ ।

त्वम् भगः॑ नृ॒ऽप॒ते॒ वस्वः॑ ई॒शि॒षे॒ त्वम् पा॒युः दमे॑ यः ते॒ अवि॑धत् ॥

7. Om tvam-agne draviṇo-daa araṅ krite tvan devaḥ savitaa ratna-dhaa asi. tvam bhago nri-pate vasva eeshiṣhe tvam paayur-dame yaste'vidhat

त्वाम॑ग्ने दम॒ आ वि॒श्पतिं॒ विश॒स्त्वां राजा॑नं सु॒वि॒दत्र॑मृञ्जते ।

त्वं विश्वा॑नि स्वनीक पत्यसे॒ त्वं स॒हस्रा॑णि श॒ता दश॒ प्रति॑ ॥ ८ ॥

त्वाम् अ॒ग्ने॒ दमे॑ आ वि॒श्पति॑म् विशः॑ त्वाम् राजा॑नम् सु॒ऽवि॒दत्र॑म् ऋ॒ञ्ज॒ते॒ ।

त्वम् विश्वा॑नि सु॒ऽअ॒नी॒क॒ प॒त्य॒से॒ त्वम् स॒हस्रा॑णि श॒ता दश॑ प्रति॑ ॥

8. Om tvaam-agne dama aa vishpatim vishas-tvaaṇ raajaanan su-vidatram-riñjate. tvam vishvaani sv-aneeka patyase tvan sahasraaṇi shataa dasha prati

त्वाम॑ग्ने पि॒तर॑मि॒ष्टिभि॒र्नर॒स्त्वां भ्रा॒त्राय॒ शम्या॑ तनू॒रुच॑म् ।

त्वं पु॒त्रो भ॑वसि॒ यस्तेऽवि॑ध॒त् त्वं सखा॑ सु॒शेवः॑ पास्या॒धृषः॑ ॥ ९ ॥

त्वाम् अ॒ग्ने॒ पि॒तरम् इ॒ष्टिऽभिः॑ नरः॑ त्वाम् भ्रा॒त्राय॑ शम्या॑ त॒नू॒ऽरुच॑म् ।

त्वम् पु॒त्रः भ॒व॒सि॒ यः ते॒ अवि॑धत् त्वम् सखा॑ सु॒ऽशेवः॑ पा॒सि॒ आ॒ऽधृषः॑ ॥

9. Om tvaam-agne pitaram-iṣhṭi-bhir-naras-tvaam bhraatraaya shamyaa tanoo-rucham. tvam putro bhavasi yaste'vidhat tvan sakhaa su-shevaḥ paasy-aa-dhriṣhaḥ

त्वम॑ग्न ऋ॒भुरा॒के न॑म॒स्य१॒॑स्त्वं वाज॑स्य क्षु॒मतो॑ रा॒य ईशिषे ।

त्वं वि भा॒स्यनु॑ दक्षि दा॒वने॒ त्वं वि॒शिक्षु॑रसि य॒ज्ञमा॒तनिः॑ ॥ १० ॥

त्वम् अ॒ग्ने॒ ऋ॒भुः आ॒के न॒म॒स्यः॑ त्वम् वाज॑स्य क्षु॒ऽमतः॑ रा॒यः ई॒शि॒षे॒ ।

त्वम् वि॒ भा॒सि॑ अनु॑ ध॒क्षि॒ दा॒वने॑ त्वम् वि॒ऽशिक्षुः॑ अ॒सि॒ य॒ज्ञम् आ॒ऽतनिः॑ ॥

10. Om tvam-agna ribhur-aake namasya1s-tvam vaajasya kṣhu-mato raaya eeshiṣhe. tvam vi bhaasy-anu dakṣhi daavane tvam vi-shikṣhur-asi yajñam-aa-taniḥ

त्वम॑ग्ने॒ अदि॑तिर्देव दा॒शुषे॒ त्वं होत्रा॒ भार॑ति वर्द्धसे गि॒रा ।

त्वमिळा॑ श॒तहि॑मासि॒ दक्ष॑से त्वं वृ॑त्र॒हा व॑सुपते॒ सर॑स्वती ॥ ११ ॥

त्वम् अ॒ग्ने॒ अदि॑तिः देव॒ दा॒शुषे॑ त्वम् होत्रा॑ भार॑ति व॒र्द्ध॒से॒ गि॒रा ।

त्वम् इळा॑ श॒तऽहि॑मा अ॒सि॒ दक्ष॑से त्वम् वृ॒त्र॒ऽहा व॒सु॒ऽप॒ते॒ सर॑स्वती ॥

11. Om tvam-agne aditir-deva daashuṣhe tvam hotraa bhaaratee varddhase giraa. Tvam-iḷaa shata-hima-asi dakṣhase tvam Vritra-haa vasu-pate sarasvatee

त्वम॑ग्ने॒ सुभृ॑त॒ उत्त॒मं वय॒स्तव॑ स्पा॒र्हे वर्ण॒ आ सं॒दृशि॒ श्रियः॑ ।

त्वं वाजः॑ प्र॒तर॑णो बृ॒हन्न॑सि॒ त्वं र॒यिर्बहु॑लो वि॒श्वत॑स्पृ॒थुः ॥ १२ ॥

त्वम् अ॒ग्ने॒ सुऽभृ॑तः उ॒त्ऽत॒मम् वयः॑ तव॑ स्पा॒र्हे वर्णे॑ आ सं॒ऽदृशि॑ श्रियः॑ ।

त्वम् वाजः॑ प्र॒ऽतर॑णः बृ॒हन् अ॒सि॒ त्वम् र॒यिः बहु॑लः वि॒श्वतः॑ पृ॒थुः ॥

12. Om tvam-agne su-bhrita uttamam vayas-tava spaarhe varṇa aa san-drishi shriyaḥ. tvam vaajaḥ pra-taraṇo brihann-asi tvaṇ rayir-bahulo vishvatas-prithuḥ

त्वाम॑ग्न आदि॒त्यास॑ आ॒स्यं१॒॑त्वां जि॒ह्वा शुच॑यश्चक्रिरे कवे ।

त्वां रा॑ति॒षाचो॑ अध्व॒रेषु॑ सश्चिरे॒ त्वे दे॒वा हविर॑द॒न्त्याहु॑तम् ॥ १३ ॥

त्वाम् अ॒ग्ने॒ आ॒दि॒त्यासः॑ आ॒स्यंम् त्वाम् जि॒ह्वाम् शुच॑यः च॒क्रि॒रे॒ क॒वे॒ ।

त्वाम् रा॒ति॒ऽसाचः॑ अ॒ध्व॒रेषु॑ स॒श्चि॒रे॒ त्वे इति॑ दे॒वाः ह॒विः अ॒द॒न्ति॒ आऽहु॑तम् ॥

13. Om tvaam-agna aadityaasa aasyam1 tvaañ jihvaa shuchayash-chakrire kave. tvaaṇ raati-ṣhaacho adhvareṣhu sashchire tve devaa havir-adanty-aahutam

त्वे अ॑ग्ने॒ विश्वे॑ अ॒मृता॑सो अ॒द्रुहः॑ आ॒सा दे॒वा ह॒विर॑द॒न्त्याहु॑तम् ।

त्वया॒ मर्त्ता॑सः स्वदन्त आसु॒तिं त्वं गर्भो॑ वी॒रुधां॑ जज्ञिषे॒ शुचिः॑ ॥ १४ ॥

त्वे इति॑ अ॒ग्ने॒ विश्वे॑ अ॒मृता॑सः अ॒द्रुहः॑ आ॒सा दे॒वाः ह॒विः अ॒द॒न्ति॒ आऽहु॑तम् ।

त्वया॑ मर्त्ता॑सः स्व॒द॒न्ते॒ आऽसु॒तिम् त्वम् गर्भः॑ वी॒रुधा॑म् ज॒ज्ञि॒षे॒ शुचिः॑ ॥

14. Om tve agne vishve amritaaso adruha aasaa devaa havir-adanty-aahutam. tvayaa marttaasaḥ svadanta aasutin tvaṅ garbho veerudhaañ jajñiṣhe shuchiḥ

त्वं तान्स्सञ्च॒ प्रति॑ चासि म॒ज्मना ऽग्ने॑ सु॒जात॒ प्र च देव रिच्यसे ।

पृक्षो यदत्र॑ महि॒ना वि ते॒ भुव॒दनु॒ द्यावा॑ पृथि॒वी रोद॒सी उ॒भे ॥ १५ ॥

त्वम् तान् सम् च॒ प्रति॑ च॒ अ॒सि॒ म॒ज्मना॑ अग्ने॑ सु॒ऽजा॒त॒ प्र च॒ दे॒व॒ रि॒च्य॒से॒ ।

पृ॒क्षः यत् अत्र॑ म॒हि॒ना वि ते॒ भुव॑त् अनु द्यावा॑ पृथि॒वीऽइति॑ रोद॑सी॒ऽइति॑ उ॒भेऽइति॑ ॥

15. Om tvan taans-sañ-cha prati cha-asi majmanaa ‘gne su-jaata pra cha deva richyase. prikṣho yad-atra mahinaa vi te bhuvad-anu dyaavaa prithivee rodasee ubhe

ये स्तो॒तृभ्यो॒ गोअ॑ग्रा॒मश्व॑पेशस॒मग्ने॑ रा॒तिमु॒पसृ॒जन्ति॑ सू॒रयः॑ ।

अ॒स्माञ्च॒ ताँश्च॒ प्र हि नेषि॒ वस्य॒ आ बृ॒हद्व॑देम वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ १६ ॥

ये स्तो॒तृऽभ्यः॑ गोऽअ॑ग्राम् अश्व॑ऽपेशसम् अग्ने॑ रा॒तिम् उ॒प॒ऽसृ॒जन्ति॑ सू॒रयः॑ ।

अ॒स्मान् च॒ तान् च॒ प्र हि नेषि॑ वस्यः॑ आ बृ॒हत् व॒दे॒म॒ वि॒दथे॑ सु॒ऽवीराः॑ ॥

16. Om ye stotri-bhyo go-agraam-ashva-peshasam-agne raatim-upa-srijanti soorayaḥ. asmaañ cha taansh-cha pra hi neṣhi vasya aa brihad-vadema vidathe su-veeraaḥ